

Немачки обвезници ће ипак морати да плате грчки дуг?

Пише: Дејвид Марш
среда, 28 април 2010 20:08

(Фајненшел Тајмс, 27.4.2010)

Када је, у децембу 1997, Јозеф Јофе (Josef Joffe), који је тада био уредник спољнополитичке рубрике немачког дневника “Зиддојче Цајтунга” (Süddeutsche Zeitung), написао есеј од 4.000 речи у коме је напао стварање јединствене европске монете које се тада планирало, он га је прво објавио на енглеском језику у “Њујорк Ривју оф брукс” (New York Review of Books). Написао је: „У историји демократије, још никада тако мало људи није толико мало расправљало о тако значајној промени у људским животима“. Баш као да се и потврдила та мисао – чланак се у скраћеном преводу на немачком језику појавио после више од месец дана у “Зиддојче Цајтунгу”, неупадљиво утуткан у његов викенд-додатак.

Ова епизода илуструје некадашње препреке за јасан разговор о економској и монетарној унији (ЕМУ). Многи обични Немци су страховали да ће евро бити мање стабилан од Д-марке. Па ипак, о тим ризицима је мало дискутовано, с обзиром на послератну веру у то да су немачки интереси нераскидиво повезани са европским. Тако је било и ван Немачке ([Germany](#)). Један од водећих холандских централних банкара (данас у пензији) каже да се већина европских влада – укључујући и његову – пре 20 година сагласила са одредбама Мастрихтског уговора, не схватајући какав су то закон потписали.

У априлу 1998, немачки парламент је, уз минимално противљење, прихватио увођење евра. Данас, сваки Немац кога сретнемо на улици својим противљењем надокнађује онај мањак. Општи антагонизам у односу на употребу државних финансијских средстава ради помагања члановима евра који су у неприлици, чини да је канцелар Ангела Меркел изузетно опрезна према ургентној помоћи Грчкој ([emergency aid for Greece](#)).

Влада атмосфера „већ виђеног“ (déjà vu). Вилхелм Ханкел, Вилхелм Нелинг, Карл Албрехт Шахтшнајдер и Јоахим Старбати (Wilhelm Hankel, Wilhelm Nölling, Karl Albrecht Schachtschneider, Joachim Starbatty), четворица немачких професора који су 1998, отпочели безуспешни анти-евро процес пред уставним судом, сада спремају нову правну акцију. Њихове тврдње о кршењу правила ЕМУ, нарочито оног члана о „зобрањеном вађењу из буле“ који онемогућава заједничка отплаћивања дуговања слабијих чланова, имају овога пута много веће шансе за успех.

Док се Грчкој ([Greece](#)) примиче могуће реструктурисање дуга ([debt restructuring](#)), па чак и испад из система евра, морају се поставити питања о томе зашто су занемаривани

Немачки обвезници ће ипак морати да плате грчки дуг?

Пише: Дејвид Марш
среда, 28 април 2010 20:08

сигнали упозорења да слабије земље еврозоне нагомилавају неиздржива дуговања. У техничким извештајима током двеју прошлих година – што је било много пре недавних контроверзи о буџетским дефицитима Грчке – Европска комисија је изразила забринутост због брзог пораста краткорочних спољних дуговања Грчке и Португала, изазваних огромним дефицитима у текућим билансима. Па ипак, нашироко раструбљен и углавном хвалисав извештај Европске комисије о првој деценији евра, из маја 2008, од својих 328 страна, посветио је једва три пасуса унеравнотеженостима у текућим билансима.

Овај немачки последични удар ([German backlash](#)) је Жан-Клод Тришеа (Jean-Claude Trichet), председника Европске Централне Банке (ЕЦБ) затекао неспремног. Када се по први пут, 2004-2005, појавила критика грчког финансијског стања, господин Трише је изјавио да „морамо извући поуку из прошлог искуства“, како бисмо спречили његово понављање. Чињеница да то није успело, штети лику и репутацији ЕЦБ.

Неадекватна дискусија о проблемима еврозоне је била нарочито болна у односу на то да ли монетарна унија подразумева и политичку унију. Како Бундесбанка, тако и ранији немачки канцелар Хелмут Кол 1991, изнели су да ће ЕМУ, без политичке уније, на крају крајева доживети неуспех. У годинама које су уследиле, водеће личности Немачке ублажиле су своја гледишта. Отмар Исинг (Otmar Issing), ранији главни економ, прво, Бундесбанке, а затим ЕЦБ-а, казао је 2006. да монетарна унија „може функционисати и преживети..... без комплетно развијене политичке уније“. Данас, међутим, господин Исинг тврди: „Током деведесетих година, многи економисти, а и ја са њима, упозоравали су да се – оснивајући монетарну унију без успостављања политичке уније – уствари коњ упреже иза кола.“

Водеће личности Немачке никада нису јасно ставиле до знања да би велики дефицити у земљама као што је Грчка могли на крају крајева да наруше и немачке финансије. Немачка, која је земља са највише вишкова, неизбежно је постала и највећи даваоц кредита тешко задуженим периферним државама еврозоне. Како је Исинг 1999. казао, циљ оне клаузуле о невађењу из буле је био да се спрече „негативни спољни ефекти лошег понашања унутар једне државе“ – како се они не би проширили и на остале. Па ипак, немачке пореске платише ће морати да плате за Грчку: директно, кроз хитне државне зајмове; индиректно, кроз помоћ немачким банкама које ће бити погођене реструктурисањем дуговања Грчке, а потпуно могуће, чак и овако и онако. Ово је једна од многих скупо плаћених чињеница о монетарној унији, које сада искачу на површину – и изазивају опште незадовољство.

Немачки обвезници ће ипак морати да плате грчки дуг?

Пише: Дејвид Марш
среда, 28 април 2010 20:08

Аутор је виши саветник лондонке фирме за инвестиционе савете Soditic-CBIPLLP, председник лондонске консултантске куће за менаџмент SCCO

International

, и аутор књиге “Евро – политика нове глобалне монете“ (

The

Euro

–

The

Politics

of

the

New

Global

Currency

)

(Превод са енглеског: Василије Клефтакис)